

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
професор Юрій БОЙЧУК

«19» жовтня 2022 р.



ВИТЯГ

із протоколу № 4 від 18 жовтня 2022 року

засідання фахового семінару кафедри освітології та інноваційної педагогіки про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди **Лі Яня** на тему **«Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (РШ) у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Присутні: головуєчий на засіданні - завідувачка кафедри освітології та інноваційної педагогіки, доктор педагогічних наук, доцент Боярська-Хоменко А.В., доктори педагогічних наук, професори: Башкір О. І., Друганова О. М., Зеленська Л.Д., Золотухіна С.Т., Іонова О.М., Лупаренко С.Є., Паньок Т.В., Пісоцька М. Е. Попова О.В., Рибалко Л.С., Ткачова Н.О., Штефан Л.А.; доктори педагогічних наук, доценти: Васильєва С.О., Кін О. М., Собченко Т.М., Твердохліб Т. С.; кандидати педагогічних наук, доценти: Балацінова А. Д., Білик В. М., Борисенко Н. О., Денисенко А.О., Цапко А.М., Ялліна В. Л.

Науковий керівник: Рибалко Людмила Сергіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Рецензенти:

- Паньок Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри образотворчого мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

- Твердохліб Тетяна Сергіївна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Тема дослідження затверджена вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 8 від 18 грудня 2018 року).

Дисертаційну роботу виконано у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Обговорення дисертаційної роботи Лі Яня на тему «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва», подану здобуття наукового ступеня доктора філософії (РЮ) з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

СЛУХАЛИ: доповідь здобувана наукового ступеня Лі Яня щодо дисертаційної роботи на тему «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії (РШ) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

ЛіЯнь: Шановна Анно Володимирівно! Шановні викладачі кафедри!

Вашій увазі пропонується наукове дослідження на тему «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва».

Актуальність дослідження полягає в тому, що образотворче мистецтво сприяє розвитку духовності людини, виховує культуру її емоцій, пробуджує інтерес до прекрасного і здатність до естетичного смаку, активізує виявлення образного мислення, художньої уяви, асоціативної пам'яті, спостережливості. Художні картини мають задовольняти естетичні смаки населення, позитивно впливати на їхнє духовне й моральне життя. Художньо-педагогічна діяльність учителя образотворчого мистецтва є особливою, оскільки він має навчити учнів красиво малювати, а для цього необхідно розкривати й розвивати власний творчий потенціал. Головними завданнями вищої художньо-педагогічної освіти в Китаї є цілеспрямований розвиток творчих здібностей молоді, якісна підготовка майбутніх працівників образотворчого мистецтва, створення умов для поєднання ними художньої й педагогічної специфіки підготовки, стимулювання до професійного самопізнання й творчого самовираження в освітньому процесі засобами образотворчого мистецтва.

Мета дослідження - систематизувати теоретичні ідеї та узагальнити досвід з питань формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР та України засобами образотворчого мистецтва і окреслити творче використання українських напрацювань в Китаї.

Відповідно до мети дослідження визначено такі основні *завдання*:

1. На основі аналізу наукової літератури розкрити суть творчої самореалізації особистості в художньо-педагогічній діяльності, визначити термінологічне поле дослідження.

2. Обґрунтувати феномен готовності особистості до творчої самореалізації як мету і результат професійної підготовки студентів художньо-педагогічних спеціальностей, розкрити структурно-змістові складові, критерії і показники рівнів сформованості зазначеної якості.

3. Проаналізувати особливості та принципи навчання студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР на прикладі китайського олійного живопису, розкрити педагогічний потенціал засобів образотворчого мистецтва.

4. Узагальнити досвід формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва.

4. Спроектувати удосконалення процесу формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва на основі теоретичних і практичних напрацювань українських науковців.

Об'єкт дослідження - процес формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти.

Предмет дослідження - теорія і практика формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва.

У дисертації відповідно до мети і завдань дослідження проаналізовано і систематизовано теоретичні ідеї та узагальнено досвід з питань формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР та України засобами образотворчого мистецтва.

У дисертації розкрито суть творчої самореалізації художника-педагога як максимально повне розкриття його особистісно-професійних якостей в художньо-педагогічній діяльності. Визначено термінологічне поле дослідження, яке створило передумови для поглибленого вивчення стратегії підготовки студентів художньо-педагогічних спеціальностей (учитель образотворчого мистецтва, художник, керівник художньої студії, викладач вищої школи та інші), яка відбувається в закладах вищої освіти за відповідними освітніми програмами. У дослідженні визначено поняття «готовність до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей» як інтегрована особистісно-професійна якість, котру утворюють мотиви творчого самовираження, знання й уміння художньо-педагогічної діяльності, прагнення й конкретні дії з метою досягнення акме вчителя образотворчого мистецтва. Виокремлено структурно-функціональні складові такої готовності, як: мотиваційно-ціннісний, знаннево-креативний, особистісно-акмеологічний.

У науковій роботі наведено загальну характеристику засобів образотворчого мистецтва. Педагогічний потенціал засобів образотворчого

мистецтва задля формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей розкрито в таблиці та розміщено в додатках.

Порівняно зміст освітніх програм з підготовки майбутніх художньо-педагогічних працівників у Китаї та Україні. Виявлено особливості освітнього процесу у вищих закладах освіти художньо-педагогічного напрямку підготовки студентів, сприятливі для формування їхньої готовності до творчої самореалізації. Розкрито роль і місце китайського живопису в системі вищої художньо-педагогічної освіти КНР з метою формування естетичної культури й примноження духовних цінностей громадян країни.

Узагальнено практичний досвід (форми, методи, прийоми формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей), як-от: участь у щорічній Національній виставці сучасного олійного живопису, індивідуальні заняття в майстернях відомих художників, домашні завдання з малювання, проведення художнього семінару в школі мистецтв Шицзянжуан Сифан, виставка «Вона» Дмитра Чауса (Україна), творчі зустрічі викладачів і студентів у художній школі Сифанг, семінар по узагальненню академічних досягнень, відкритий клас по оцінюванню мистецтва ескізу, художні виставки студентських робіт, застосування комп'ютерних технологій у підготовці до занять, у методиці викладання олійного живопису, пленер на відкритому повітрі, освітній проект «Дослідження по застосуванню комерційного творчого ручного розпису у викладанні олійного живопису».

На основі аналізу й порівняння ступеня наукової розробленості теоретичних питань та результатів узагальнення досвіду формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей засобами образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти КНР та України зроблено висновки й надано рекомендації.

До спільних рекомендацій для закладів вищої освіти КНР та України віднесено такі, як: використовувати суттєві положення культурологічного (образотворче мистецтво як засіб створення культурного простору), компетентнісного (готовність як сукупність мотивів, знань і вмінь творчої самореалізації особистості в художньо-педагогічній діяльності) та акмеологічного підходів (успішні учні та кращі картини є результатом акмеологічного зростання художника-педагога) у процесі формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей засобами образотворчого мистецтва; розробляти міждисциплінарні освітні програми з метою підвищення ефективності процесу формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей, поєднувати педагогічні дисципліни (загальна педагогіка, основи педагогічної майстерності, теорія і методика виховання, педагогічний малюнок, педагогічна творчість) з фаховими дисциплінами (основи олійного живопису, методика викладання олійного живопису та ін.); постійно оновлювати зміст навчальних дисциплін, навчальних і виробничих практик художньо-педагогічного напрямку підготовки фахівців, ураховуючи

побажання стейкхолдерів (додавати питання для самоконтролю, розробляти творчі вправи, будувати індивідуальні траєкторії зростання).

З метою обміну досвідом запропоновано - ознайомитися українським викладачам і студентам художньо-педагогічних спеціальностей із звітом освітнього проекту «Дослідження по застосуванню комерційного творчого ручного розпису у викладанні олійного живопису» на базі Академії витончених мистецтв Хебея КНР; реалізовувати китайським викладачам і студентам ідею навчання через дослідження за прикладом науково-методичної лабораторії «Духовно-інтелектуальне виховання і навчання» кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Практичну значущість наукової роботи складають авторський курс «Творча самореалізація майбутніх педагогів-художників засобами китайського олійного живопису», Акмеологічні студії, гостьова онлайн-виставка картин китайського живопису, алгоритм підтримки створення майбутніми вчителями образотворчого мистецтва індивідуального творчого проекту самоосвіти для викладачів і студентів художньо-педагогічних спеціальностей.

Перспективами подальшого дослідження є проведення порівняльного аналізу теоретичних ідей та вивчення досвіду з питань самоорганізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в освітньому процесі закладів вищої освіти КНР та України.

ПИТАННЯ ПОСТАВИЛИ: д. пед. н., проф. Золотухіна С.Т., д. пед. н., проф. Пісоцька М. Е., д. пед. н., проф. Лупаренко С. Є., д. пед. н., проф. Башкір О. І., д. пед. н., доц. Кін О. М., д. пед. н., доц. Васильєва, к. пед. н., доц. Білик В. М.

Головуючий: «Які будуть запитання до Лі Яня?»

Золотухіна С. Т., д. пед. н., проф.: «Скажіть, будь ласка, як на заняттях з олійного живопису використовуються інформаційно-комунікаційні технології?»

Лі Янь: «Дякую за запитання. На заняттях живопис, пейзаж, творчість, малюнок використовуються відео, на яких записано як відомі художники малюють. Показуємо картини художників Бі Міп, (^ио Яитуеп, Ёп§ Іип, Бі Міпіеп§. Цікавими є онлайн-виставки, які проводяться в Шицзячжуанському музеї. Свої роботи студенти показують викладачеві завдяки комп'ютерним програмам. Проте, якість малюнків комп'ютер погано передає, колір не відбивається повністю, форми малюнку спотворюються».

Пісоцька М. Е., д. пед. н., проф.: «Розкажіть, будь ласка, як ви розвиваєте творчі здібності студентів у процесі навчання олійному живопису?»

Лі Янь: «Дякую за запитання. У процесі навчання пропонуємо читати книги про художників, знайомитися з технікою олійного живопису, цікавими фактами й прикладами з їхнього життя. Показуємо картини відомих художників, звертаємо увагу на індивідуальний стиль написання художніх картин. Проводимо індивідуальні заняття з метою формування творчого стилю художника. Багато проводимо навчальних тренувань у майстернях. Метод

прикладу розвиває творчі здібності студентів у процесі навчання олійному живопису. Студентам сподобалася виставка художніх полотен, яку показав під час стажування український викладач Дмитро Чаус. Ми відкриті для обміну досвідом і студенти мають змогу знайти творчий підхід до написання красивих картин».

Лунаренко С. Є., д. пед. н., проф. «Скажіть, будь ласка, які успіхи мають ваші студенти?».

Лі Янь: «Дякую за запитання. Студентам, які красиво малюють, їх картини приносять духовну та естетичну насолоду людині, отримують сертифікати з подякою синього кольору, а червоного кольору з винагородою 500 юаней. На базі Академії витончених мистецтв Хебей (Китай) на факультеті станкового живопису зі студентами відділення образотворчого мистецтва було організовано виставку кращих картин олією, які вони намалювали. Виставку відвідали 150 студентів, 15 викладачів і художників, декан факультету, гості. Студенти задоволені тим, що їхні картини потрапили на виставку і мали позитивну оцінку з боку викладачів, гостей. Святом стало прийняття картин комісією художників, викладачів з образотворчого мистецтва. Показ власних картин стимулює студентів, а процес оцінювання якості написання полотен створює атмосферу творчого самовираження».

Байчикір О. І., д. пед. наук, проф. «Назовіть, будь ласка, ефективну форму організації роботи зі студентами художньо-педагогічних спеціальностей, яка сприяє їхній творчій самореалізації в освітньому процесі?».

Лі Янь: «Дякую за запитання. До таких форм організації роботи із студентами художньо-педагогічних спеціальностей віднесемо творчу майстерку «Вечір з талановитим художником/художницею», метою якої є сприяння розвитку самоосвітньої компетентності та креативності майбутніх художніх педагогів. Ознайомлення з творчою спадщиною відомих художників минулого, розуміння їхньої техніки та стилю позитивно впливає на формування інтересу до художньо-педагогічної діяльності. Зустріч з сучасними популярними майстрами образотворчого мистецтва формує індивідуальний стиль роботи художника. Доцільним виявилось написання есе на тему «Чого б я хотів навчитися у талановитого художника/художниці?».

Кін О. М., д. пед. н., доц. «Розкажіть, будь ласка, про освітній проект, у якому ви та ваші студенти брали участь».

Лі Янь: «Дякую за запитання. Викладачі-художники разом із студентами запропонували ідею застосування комерційного ручного розпису в практичному навчанні олійного живопису, яка знайшла реалізацію в проекті. Відібрали студентів, які схильні до теми «Червона революція», цікавилися цією проблемою. Сформували творчий колектив із викладачів і студентів. Було проведено курс художньої творчості, який викладався професорами та був спрямований на розвиток викладання художньої творчості на тему Червоної революції в Новому районі Сянган. У роботі використано умови школи та навчальної бази музею Сібайло. Залучили студентів до створення національних революційних історичних тематичних виставок. Вони відвідали історичних експертів для збирання й систематизації творчих матеріалів, а викладачі

допомагали визначати творчі теми дослідження. Важко було включити червону революцію в практику викладання олійного живопису. Дослідження розкрило можливості застосування комерційної ручної роботи в навчанні олійного живопису, поєднання навчання з підприємництвом, поєднання історичної тематики з олійним живописом».

Васильєва С. О., д. пед. н., доц. «Скажіть, будь ласка, яку роль займає китайський живопис у вихованні молоді?».

Лі Янь: «Дякую за запитання. Зазначу, що живопис є обов'язковим елементом естетичного виховання китайської молоді. До речі, у Китаї багато художників займаються олійним живописом. Можна спостерігати тенденцію поєднання практики китайського й західного написання живопису. Проте, китайські художники намагаються в змісті написання картин дотримуватися народного колориту. Попит у творах олійного живопису, інтерес до написання картин привертають увагу викладачів закладів вищої освіти. Вони постійно намагаються вдосконалювати методiku викладання олійного живопису».

Білик В. М., к. пед. н., доц. «Скажіть, будь ласка, яку навчальну дисципліну ви викладаєте та як завдяки цій дисципліні формуєте готовність до творчої самореалізації в студентів художньо-педагогічних спеціальностей?».

Лі Янь: «Дякую за запитання. На факультеті пластичного мистецтва в Академії витончених мистецтв Хебея я викладаю основи олійного живопису. Розробляю та оновлюю щорічно програму, складаю плани занять. Із студентами формую концепцію ландшафтної замальовки, показую відмінності китайської та західної культурної основи ландшафтних замальовок, розповідаю про використання інструментів ландшафтної замальовки, техніки виконання ландшафтних замальовок, етапи ландшафтної замальовки. У процесі малювання я допомагаю студентам сформувати індивідуальний стиль художника, що є втіленням механізмів творчої самореалізації особистості на практиці».

ВИСТУПИЛИ:

Паньок Т. В., д. пед. н., проф., рецензент

Основні положення та висновки дисертаційної роботи мають вагомим теоретичне та практичне значення, що підтверджується довідками про впровадження результатів наукових досліджень. Аналіз змісту дисертації свідчить про наукову зрілість і самостійність дослідницької думки дисертанта, достатній рівень володіння методологією дослідження.

Дисертація Лі Яня на тему «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 (із змінами від 21.03.2022 р. № 341) та може бути рекомендована до захисту в разовій

спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди.
(повний текст рецензії додається)

Твердохліб Т. С., д. пед. н., доц., **рецензент**

Висновки, які були сформульовані дисертантом до розділів, та загальні висновки є обґрунтованими й достовірними. Автором проведена належна робота з упровадження отриманих результатів у практику роботи закладів вищої освіти. Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Цікавим є досвід організації й проведення освітнього проекту «Дослідження по застосуванню комерційного творчого ручного розпису у викладанні олійного живопису», у якому брали участь ініціативні викладачі й студенти художньо-педагогічних спеціальностей.

З огляду на вище зазначене, рекомендуємо роботу Лі Яня на тему «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки в разовій спеціалізованій вченій раді в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди.

(повний текст рецензії додається)

Рибалко Л. С., д. пед. наук, проф., **науковий керівник**.

Лі Янь успішно закінчив аспірантуру зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди на кафедрі освітології та інноваційної педагогіки. Він засвоїв зміст обов'язкових компонентів освітньо-наукової програми 011 Освітні, педагогічні науки для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, а також обирає дисципліни вільного вибору. Проходження науково-викладацької практики вдало поєднав з апробацією результатів дослідження в закладах вищої освіти КНР.

До написання дисертації Лі Янь, як талановитий художник і викладач закладу вищої освіти, поставився з відповідальністю й творчим підходом. Він вивчав наукову й методичну літературу, активізував майбутніх художників-педагогів до творчої самореалізації в художньо-педагогічній діяльності як на заняттях з олійного живопису, так і в позанавчальній роботі. Під його керівництвом студенти брали участь у художній виставках, творчих конкурсах, освітньому проекті, були переможцями в різних номінаціях.

Виконана Лі Янем дисертація на тему: «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва» є самостійним творчим доробком, містить наукову новизну, теоретичне й практичне значення, а її результати пройшли апробацію в українських і китайських закладах вищої освіти. Зазначена дисертація відповідає паспорту

спеціальності та вимогам до оформлення дисертацій, а її автор, Лі Янь, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії (РШ) за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

(повний текст додається у висновку наукового керівника)

У обговоренні брали участь: д. пед. наук, проф. Зеленська Л. Д., д. пед. наук, проф. Друганова О. М., д. пед. наук, проф. Іонова О. М., д. пед. н., проф. Попова О. В., д. пед. н., проф. Ткачова Н. О., д. пед. наук, проф. Штефан Л. А., к. пед. н., доц. Цапко А. М.

УХВАЛИЛИ: Затвердити висновок щодо дисертаційної роботи Лі Яня на тему «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва».

ВИСНОВОК

Актуальність дослідження зумовлена теоретико-практичною значущістю й недостатньою розробкою в педагогічній науці та практиці проблеми формування готовності до творчої самореалізації майбутніх фахівців художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР та України. Доцільність дисертаційної роботи посилюється й необхідністю подолання соціально-педагогічних суперечностей, а саме між: вимогами державних інстанцій Китайської народної республіки до розвитку інтернаціоналізації та діалогу культур у сфері мистецької освіти і недостатнім використанням теоретичних і практичних напрацювань українських науковців у галузях мистецтвознавства й освіти; ініціативами КНР «Один пояс, один шлях» щодо формування спільного культурного простору, сприяння освітнім і культурним обмінам, взаємодії між цивілізованими країнами та недостатнім використанням засобів образотворчого мистецтва, зокрема засобів олійного живопису, для формування нової еліти художників-педагогів, здатних до творчої самореалізації та комунікації на міжнародному рівні; потребами ринку праці й підприємницької діяльності у висококваліфікованих і талановитих художниках-педагогах і недостатньо високим рівнем готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в освітньому процесі закладів вищої освіти.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано як складову частину комплексної програми науково-дослідної роботи кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Підвищення ефективності педагогічного процесу в середніх загальноосвітніх і вищих навчальних закладах» (РК31-200199004104 від 23.12.2015 р.) та корелює з новою комплексною темою кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного

університету імені Г. С. Сковороди «Наукові основи і навчально-методичний супровід педагогічного процесу в закладах освіти: історико-педагогічний, компаративний та прогностичний аспекти» (№ 012Ш107474 від 22.01.2021 р.).

Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. Дисертацію присвячено комплексному аналізу теорії і практики формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР та України засобами образотворчого мистецтва та визначенню напрямів творчого використання українських напрацювань в Китаї.

Наукова новизна і теоретичне значення результатів дослідження полягають у тому, що: *вперше* проаналізовано сучасні ідеї художньо-педагогічної освіти КНР та України з позиції акмеологічного підходу, які можуть бути використані для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх працівників образотворчого мистецтва та розроблення перспективних шляхів формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в освітньому процесі закладів вищої освіти. На основі аналізу наукової літератури розкрито суть творчої самореалізації особистості в художньо-педагогічній діяльності, визначено термінологічне поле дослідження. Обґрунтовано феномен готовності особистості до творчої самореалізації як мету і результат професійної підготовки студентів художньо-педагогічних спеціальностей до творчої самореалізації в освітньому процесі. З позиції компетентнісного підходу розкрито структурно-змістові складові готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей (мотиваційно-ціннісний, знаннево-креативний, особистісно-акмеологічний). Проаналізовано особливості та принципи навчання студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР на прикладі китайського олійного живопису. Узагальнено досвід (форми, методи, прийоми) формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва. Наведено результати порівняння провідних ідей нормативної і освітньо-змістовної бази щодо формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в освітньому процесі в закладах вищої освіти України та КНР. Розроблено рекомендації щодо удосконалення процесу формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва на основі теоретичних і практичних напрацювань українських науковців.

Уточнено поняття «готовність студентів художньо-педагогічних спеціальностей до творчої самореалізації», критерії і показники рівнів сформованості готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей. Схарактеризовано засоби образотворчого мистецтва та виявлено їх педагогічний потенціал для формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей.

Розкрито роль і місце китайського олійного живопису в системі художньо-педагогічної освіти КНР, описано його відмінності.

Подальшого розвитку набули способи удосконалення процесу формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР на основі використання теоретичних і практичних напрацювань українських науковців. З'ясовано ефективні форми, методи, прийоми методики викладання олійного живопису та педагогіки, що сприяють формуванню готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей - освітній проект, пленер, інноваційні методи викладання олійного живопису.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що систематизовані теоретичні ідеї й узагальнений практичний досвід формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва.

Розроблено рекомендації щодо удосконалення процесу формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР на основі теоретичних і практичних напрацювань українських науковців.

Підготовлено й проведено освітній проект «Дослідження застосування комерційного ручного розпису у практичному навчанні олійного живопису» (Модератор: Лі Янь та інші, Хебейська академія витончених мистецтв, термін проведення: жовтень 2017 року - жовтень 2019 року), завдяки якому розроблено й апробовано інноваційний підхід до формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР.

Розроблено й упроваджено авторський курс «Творча самореалізація майбутніх педагогів-художників засобами китайського олійного живопису» з метою розширення уяви здобувачів вищої освіти про власні потенційні можливості й засвоєння культурних цінностей інших народів, Акмеологічні студії (тренінги, вправи, техніки, прийоми і методи, що сприяють творчій самореалізації особистості) для професійного вдосконалювання викладачів і кар'єрного зростання студентів художньо-педагогічних спеціальностей.

Проведено гостьову онлайн-виставку картин китайського живопису (за матеріалами дисертації) для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ХНПУ імені Г. С. Сковороди зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки на ОК «Методологія і технологія науково-педагогічного дослідження і презентація результатів» проф. Рибалко Л. С.

Розроблено алгоритм підтримки створення майбутніми вчителями образотворчого мистецтва індивідуального творчого проекту самоосвіти.

Матеріали дисертації *можуть стати науковим підґрунтям* в процесі викладання загальної педагогіки, основ педагогічної майстерності, порівняльної педагогіки, методики викладання образотворчого мистецтва, а також під час написання монографій, підручників, навчальних посібників, розробки міждисциплінарних навчальних курсів для студентів художньо-педагогічних спеціальностей. Теоретичні узагальнення, винесені із змісту дисертації,

практичний досвід автора можуть бути використані в системі неформальної та інформальної освіти художників-педагогів (організація онлайн виставок, інтерактивних семінарів, акмеологічних студій, майстер-класів, створення спеціалізованих Інтернет-ресурсів - блогів, вебінарів, сайтів, форумів). Доцільно використовувати для підвищення кваліфікації викладачів ЗВО, сертифікації учителів ЗЗСО.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються, забезпечено: методологічною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження на основі культурологічного, компетентнісного та акмеологічного підходів до проблеми формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти засобами образотворчого мистецтва; використанням методів, що відповідають меті та завданням дослідження; аналізом науково-педагогічних джерел з означеної проблеми та нормативно-правової документації щодо організації освітнього процесу в закладах вищої освіти КНР та України.

Повнота викладення результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення наукової роботи висвітлено в 13 працях (з них 11 - одноосібні): 4 статті - у наукових фахових виданнях України, 1 стаття - у міжнародній колективній монографії, 1 стаття - в міжнародній періодичній збірці наукових праць, 7 тез у збірках доповідей на науково-практичних конференціях.

Особистий внесок здобувача в роботах, які написані в співавторстві, полягає в реалізації акмеологічного підходу до розкриття проблеми формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей, методів і форм творчої самореалізації майбутніх фахівців у педагогічній практиці.

Статті в наукових фахових виданнях України, зокрема які входять до міжнародних наукових баз

1. Лі Янь. Творча самореалізація майбутніх учителів образотворчого мистецтва в навчально-професійній діяльності. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 7. Т. 2. 2018. С. 163 - 167.
[Бйр://www.iipoupe\(ia^:o\\$;y.oc1.ia/arcBYUC5/2018/7/page1: 2/7-2_2018.pc11'](http://www.iipoupe(ia^:o$;y.oc1.ia/arcBYUC5/2018/7/page1: 2/7-2_2018.pc11')

2. Лі Янь. Китайський олійний живопис як засіб творчої самореалізації майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Академічні студії*. Серія «Педагогіка». 2(3). 2021. С. 39 - 45.
[Бар5://aoi.org/10.52726/a8.pesiaeoeu/2021.3.2.6](http://aoi.org/10.52726/a8.pesiaeoeu/2021.3.2.6)

3. Лі Янь. Організація творчого процесу студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти. *Наукові інновації та передові технології*. Серія Педагогіка. Вип. 5 (7). 2022. С. 93 - 106.
[БЦрз://c1oi.org/10.52058/2786-5274-2022-5\(7\)-93-105](http://c1oi.org/10.52058/2786-5274-2022-5(7)-93-105)

4. Лі Янь, Рибалко Л. Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей з позиції акмеологічного

підходу. *Імідж*. № 2 (203). 2022. С. 12 - 16. (Особистий внесок здобувана: застосовано суттєві положення акмеологічного підходу до розкриття проблеми формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей).

[Біір5://c1oi.org/10.33272/2522-9729-2022-2](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-2) (203Н2-16)

Статті в інших виданнях, матеріали конференцій

5. Бі Уап. ЗрігіШаї апсі іпіеііесіаі сіеуеіортеп: оґ регзонаїіу іп ібе сопіехі оГ сгеаїіуе зеГ-геагіаіоп ог паїіопаї апсі СЫпезе зШеїепз оГ агіїзіс апсі ресІаґоґісаІ зресіаШез.. Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в ХХІ столітті : міжнародна колективна монографія / за заг. ред. проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко. Харків : Вид. Стиль Издат, 2019. С. 304 - 307.
[Біір://0I.Y0g1c1-](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-2)

[опіоіоку.огд/%сі0%Бс%с10%Бе%с10%Бс1%а0%Бе%с10%Б3%а1%80%\(і0%Б0%сі1%84%сЮ%Б8%с11%8Г-2019/](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-2)

6. Лі Янь. Духовно-інтелектуальний розвиток майбутніх учителів образотворчого мистецтва на заняттях з олійного живопису. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в ХХІ столітті : міжнародний періодичний збірник наукових праць*. За заг. ред. проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко, проф. Л. А. Штефан. Вип. 3. Харків : Вид. Вид. ВНОТ, 2021. С. 162 - 165. [БЦрз://c1oi.ош/10.34142//2708-4809](https://doi.org/10.34142/2708-4809)

7. Лі Янь. Педагогічна значущість образотворчого мистецтва для творчої самореалізації особистості». *Матеріали ХІ Міжрегіональну науково-методичну інтернет-конференцію «Формування сучасної концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах», секція «Педагогіка і психологія»* (м. Харків, 6-7 грудня 2018). Харків : ХНМУ, 2018. 104 с. С. 67 - 68.

[БЦр5://ш\уу.оптегііі.еслі.иа/хт1щ/Ы1:5I:геаш/Бапсіle/123456789/7456/Пи5а1кіпа.рсі1?Бедіепсе=1&ізА11о\уес1=y](https://www.optegiii.esli.ua/xt1щ/Ы1:5I:геаш/Бапсіle/123456789/7456/Пи5а1кіпа.рсі1?Бедіепсе=1&ізА11о\уес1=y)

8. Лі Янь. Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Китаї. *Освіта і доля нації. Освіта та її ресурси у подоланні сучасних соціокультурних і політичних викликів. Матеріали ХХ Міжнародної науково-практичної конференції (7-8 червня 2019 року)/* ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ, 2019. 155 с. С. 47-50.

9. Лі Янь. Питання готовності студентів художньо-педагогічних спеціальностей до творчої самореалізації». *Збірник наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогіка і психологія сьогодення: теорія і практика»,* м. Одеса. 18-19 січня 2019 року. С. 48 - 50.
[БЦр://ріф.org.ua/ipc1ex.rЬp/ик/сопГегепсе](https://rif.org.ua/ipc1ex.rЬp/ик/сопГегепсе)

10. Лі Янь. Урахування специфіки художньо-педагогічних спеціальностей у процесі формування готовності вчителів образотворчого мистецтва до творчої самореалізації. *Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика»* (Харків, 12 грудня 2019 року) / ХНПУ імені Г. С.

Сковороди. Харків : «Мітра», 2019. С. 48 - 51.
[Бїр5://c15pace.1шри.ес1и.иа/Ы15I:геат/123456789/3185/1/3бїрник%20тез 2019%20.p](http://c15pace.1шри.ес1и.иа/Ы15I:геат/123456789/3185/1/3бїрник%20тез 2019%20.p)

11. Лі Янь. Творча самореалізація вчителя образотворчого мистецтва. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (Харків, 31 березня - 2 квітня 2021 року). У 2 томах / ХНПУ імені Г. С. Сковорода. Харків : «Стиль -Издат», 2021. Т. 2. 320 с. С. 142 - 145.

Бїр5://у/у/у.ка1-ре1а\$о\$у-

Бпри.сош/_їез/и\$а/£8277с_94Ы1а2сісесс1845й90485917саеа43£I3.p(іf

12. Лі Янь. Ініціації китайських здобувачів художньо-педагогічних спеціальностей в проектній діяльності. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20- 21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковорода. Харків, 2022. 498 с. С. 94 - 98.

Бїрз://л^улЎ.каГ'-ре(1а\$о\$у-

Бпри.сош/_Гїез/и\$с1/!B277с_(1930Ы6а001а44ЫсЫ9се0Ыа(і445са5058.p(іг

13. Лі Янь, Ван Сінь, Овсяк Д. Р. Методи і форми творчої самореалізації майбутніх фахівців у педагогічній практиці. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених* [Електронне видання] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених (Харків, 19 трав. 2022 р.). Харків, 2022. 194 с. С.80-81. (*Особистий внесок здобувача: запропоновано методи і форми творчої самореалізації особистості для підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців*).

БПрз://азрасе.1іпри.ес1и.иа/Ы1зIгеаш/123456789/7397/1/зб%20тез%20молоди х%20учених_2022.pс!г

Апробація матеріалів дисертації. Основні результати й висновки дисертації оприлюднювались на засіданнях кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковорода, на науково-практичних конференціях різних рівнів, а саме:

- *міжнародних*: Освіта і доля нації. Освіта та її ресурси у подоланні сучасних соціокультурних і політичних викликів (Харків, 2019), Педагогіка і психологія сьогодення: теорія і практика (Одеса, 2019), Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика (Харків, 2019), Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика (Харків, 2021), науково-практичний вебінар «Андрагогічний підхід у педагогічних дослідженнях» у рамках Міжнародної спеціалізованої виставки «Освіта та кар'єра - 2021» (Київ, 2021), Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика (Харків, 2022 року);

- *всеукраїнських*: Наука та освіта в дослідженнях молодих учених (Харків, 2022), I Всеукраїнські прокопенківські читання «Освіта збереже націю» (Харків, 2022);

- *регіональних*: Формування сучасної концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах (Харків, 2018).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана чіткою мовою, структура дисертації відповідає алгоритму проведеного автором дослідження. Зміст наукової роботи викладено українською мовою в логічній послідовності та доступно для сприйняття, адекватно використано наукові терміни. Зміст, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

Дисертація виконана самостійно, не містить плагіату та не порушує дотримання академічної доброчесності. У процесі перевірки дисертації онлайн-сервісом пошуку плагіату ШісБеск (ГО 1012894980) визначено, що оригінальний текст складає 90,28%, схожість матеріалу складає 9,72%, що відповідає вимогам університету та МОН України.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рекомендація дисертації до захисту. Дисертаційна робота Лі Яня на тему «Формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти КНР засобами образотворчого мистецтва» є самостійним і завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів наукового пошуку.

Робота характеризується єдністю мети, завдань і змісту, містить нові теоретичні ідеї та практичні результати дослідження, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Систематизовані теоретичні ідеї та узагальнений досвід з питань формування готовності до творчої самореалізації студентів художньо-педагогічних спеціальностей в закладах вищої освіти КНР та України засобами образотворчого мистецтва свідчать про особистий внесок здобувача в педагогічну науку й практику. Результати дослідження достатньо повно оприлюднені в наукових працях здобувача.

За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням вище названа дисертація відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України від 31.05.201 р. № 7599), і «Порядку проведення експерименту з присудження ступня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03. я 2019 р. № 167 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Порядку присудження ступня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44,

із змінами від 21.03.2022 р. № 341), та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди.

Результати відкритого голосування:
одногосно.

**Головуючий на засіданні
фахового семінару:**
завідувачка кафедри освітології
та інноваційної педагогіки,
доктор педагогічних наук,
доцент



Анна БОЯРСЬКА-ХОМЕНКО

Рецензенти:
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри образотворчого
мистецтва



Тетяна ПАНЬОК

доктор педагогічних наук, професор,
доцент кафедри освітології та
інноваційної педагогіки



Тетяна ТВЕРДОХЛІБ

Секретар:
кандидат педагогічних наук, доцент



Алла ЦАПКО



Підпис

засвідчується зав. загальною

19.10.2022

Болярська А., Паньок Т., Твердохліб Т., Цапко А.